

Mai Világ

Független politikai napilap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
Telefon: 6-30.

Két vonat

szaladt egymással szemben ugyanazon a sinen Braila mellett és különös csoda, hogy az expressz meg a személyvonat sokszáz utasa nem hever most holtan valahol Mizil közelében. Tiszta véletlen, hogy nem történt meg tegnap, ami bármelyik napon megtörténhetik, mert hiszen tárgyalásokon kívül semmit sem tesznek a vasut helyreállítására érdekében.

Mindenki tudja, hogy a CFR-nek kétfőre van multhatatlan szüksége: legalább huszmilliárd lej kölcsönre, amellyel a vonalakat és a kocsiparkot rendbehozzák és olyan vezetésre, amely leszámol végre az eddigi gazdálkodással és „spongyát reá” kiáltással teljes gyökeres revízió alá veszi a vasut személyzetét és a tarifapolitikát.

Romániában 10 ezer kilométer vasutivonalra 125 ezer tisztviselő esik, míg Németországban ugyanezenkor a vonalra 60 ezer tisztviselő látja el a szolgálatot. De abban már gyökeres a különbség, hogy miként fizetik ezt a személyzetet. Németországban bizonyára nem számítanak arra, hogy a vasutasnak „mellékést” kell csinálnia a megélhetéshez. Nálunk pedig a Tarr-panama gyanúsítottjai azt vallják, hogy a vasutasok pénzt adtak össze vonatjáratok „kijáráására”, mert ha van vonat, van mellékjövedelem is.

És milyen ez a mellékjövedelem? Egyfelől a lehetetlenül drága vasuti jegy, másfelől a lehetetlenül alacsony személyzeti fizetések létrehozta nálunk egy egészen tragikómikus intézményt. Egyre több utas „felejt el” jegyet váltani és 100—200 lejes borralalóval kívánja elintézni utazását. Egészen színes történeteket regélnek arról a leleménységéről, ahogyan az ellenőrök kijátékosak, a mozdonyvezető segítségével a vonatról lemarasztják egyes élelmes kalauzok.

Ha a sokmillió magas panamákról olvasunk, nem is tudunk felháborodni ezen a kicsi üzleten. Végeredményben azonban ennek a politikának, a magas tarifának meg az alacsony fizetésnek tudható be, hogy a vasutak állapota nem mutat semmiféle javulást. A magasból szerteáradó rossz minta fertőzi meg azután a vasut egész életét. Ennek köszönhető az elmúlt évi egymilliárdos deficit is.

Lám, Csehszlovákiában másként van és az állam mégis bérbeadja a vasutakat egy angol pénzcsoporthoz. A vasutból ne csináljanak politikát, mert addig nem lesz belőle jó üzlet. Adják ki bérbe, a magánosok majd tesznek róla, hogy jó és olcsó vasutat csináljanak, mert csak akkor csinálnak jó üzletet. Addig a két egymásnak futó vonat fogja szimbolizálni a CFR életét.

A Népszövetség a Romániára nézve kedvező javaslatot fogadta el, kötelező erő nélkül, ajánlás jellegével. Decemberre halasztották a végleges döntést

(Genf, szept. 20.) A Népszövetség ülésén tegnap Apponyi válaszolt Chamberlainnek és kijelentette, hogy Magyarország nem engedhet álláspontjából, mert nem az állam, hanem polgárainak érdekeiről van szó.

Stresemann hozzászólása után elnök javasolja, hogy csupán a harmadik bizottság döntése fölött szavazzanak, amelynek csak ajánlás jellege van és az érdembeni döntést halasszák a decemberi ülésszakra.

Chamberlain támogatja a javaslatot. Lonelcu holland delegátus után Titulescu kijelenti, hogy Magyarország most többet követel, mint a bé-

keszerződés megkötése idején.

Félőtkor a tanács, miután az érdekeltek nem szavaztak, a következő egyhangú határozatot hozta:

A tanács elfogadja a jogászbizottság javaslatának első felét, amely megállapítja, hogy a békeszerződés nem tiltja meg a magyar állampolgárok földjeinek kisajátítását és a román agrártörvényből nem tűnik ki, hogy Románia kedvezőtlenebbül járt volna el a magyarországi, mint a romániai földtulajdonosokkal szemben. A tanács nem vállalkozik pótbíró kiküldésére a lemondott román bírósághelyére, a határozat csak ajánlás jel-

legével bír a felekre. Az érdemleges döntést a tanács a decemberi ülésre halasztja.

Chamberlain ezután kérte, hogy helyette más előadót küldjenek ki, de a tanács kérésére lemondását visszavonta.

Apponyi Albert kijelentette az újságíróknak, hogy az elért eredménytel annyiban meg van elégedve, hogy az nem kötelező a felekre, hanem csak ajánlás jellegével bír és nem zárja el az utját Magyarország további peres akciójának.

Ugyanazon sinen rohantak egymással szembe Brailánál az expressz meg a személyvonat

(Bucuresti, szeptember 20.) Mozi-regénybe illő vasuti katasztrófa készült tegnap Braila mellett és csak egy vasuti örök köszönhető, hogy sok száz áldozattal nem végződött.

A dupla vágányú vonalon ugyanis a 73. számú Orleanu személyvonatot Mizil állomáson tévedésből azon a sín páron indították el, amelyen szembejött teljes sebességgel az expressz. A 61. számú őrház inspeksiója vette észre a közeledő szerencsétlenséget és sikerült nyílt pályán megállítani a két személyvonatot. A mizili állomásfőnök ijedtében megszökött, a személyvonat vezetőjét pedig letartóztatták.

(Bucuresti, szept. 20. Rador.) Va sárnap délután a Bukarest-Konstantza gyorsvonat kisiklott a konstantzai állomáson, ahova meg nem engedett sebességgel futott be. Egy gyermek és három vasutas súlyosan megsebesült. A mozdonyvezetőt letartóztatták. Az mentésül azt hozta fel, hogy a fék elromlott.

A Marosba fulladt a párisi magyar katonai attasé

(Budapest, szept. 20.) Raab ezredes, a párisi magyar katonai attasé, tegnap akart visszatérni birtokáról Párisba. Előzőleg még egyszer megfürdött a Maros-

ban. Görcsöt kapott és a családja szemlétára elragadták a hullámok. Holttestét egy óra múlva kifogták a vízből.

Tizesztendő büntetést mért a kolozsvári törvényszék a vasutfosztogatókra

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20.) Ma délután hirdette ki a kolozsvári törvényszék az ítéletet az ismeretes vonatfosztogatók ügyében, melyet vasutasokból álló szervezett banda követett el hosszú évek óta keresztül.

A főbíró Kovács György, ki bűntörvénymenet beismerte, három évi fegyházat kapott. Pop Alexandru bünrészes-ség miatt 2 évi fegyházra ítélte a törvényszék. Simotei Lajos és Pop Pózsef egy-egy rendbeli lopás miatt 6—6 havi börtönt, Dobó József vonatfőnök bünpalástolásért 1 és fél évi börtönt, Kovács Lajos, Salamon Ferenc lopásért

6—6 havi börtönt kaptak. Pop Victor vonatfőnök, ki két selyem szállítmányt ellopt, 2 évi börtönt, Bereczki Ernő 6 havi börtönt és Rozalisz Pap, ki a lopott selymet eladta, 3 havi börtönt kapott. Tóth József korcsmárost orgazdaság miatt 2 évi fegyházra ítélte a törvényszék.

Popescu ügyész Simotei Lajos, Tóth József, Pop Viktor és Pope Vasile büntetéseit nem találta elég súlyosnak és súlyosbításért felelősséget.

A védők és a vádlottak az ítélet megsemmisítését és szabadlábra helyezését kérték ártatlanságukat hangsúlyozva.

Orosz kémnőnek bizonyult az orosz nagyhercegnő

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20.) Jelentették, hogy a bukaresti rendőrség megkeresést kapott a debreceni rendőrségtől, hogy tartózkodik-e Romániában egy 9 tagú orosz hölgybizottság, a menekült oroszok segélyezése érdekében. A debreceni rendőrség ugyanis gyanusnak találta egy magát Alexandra Romanovának nevező hölgyet, aki azt állította, hogy nagyhercegnő és ennek a bizottságnak elnöke.

A bukaresti rendőrség közölte a debrecenivel, hogy ilyen bizottság nincs Romániában. A nyomozás erre teljes erővel megindult és megállapította, hogy az állítólagos nagyhercegnő nem más, mint Erchevich Péterné, akit már többször elfogtak kémkedés miatt, de mindig sikerült elmenekülnie. A kommun alatt is Magyarországon dolgozott és egy terrorcsoport számára ellenforradalmárokat képzelt, most pedig moszkvai megbízásból kémtevékenységet végez.

A budapesti rendőrségen beismert vallomást tett. Letartóztatták.

MAI PÉNZPIAC

A piacon tegnap délelőtt némi lendület volt tapasztalható, ami zárlatra el-lanyhult. A mai nap ennek jegyében eseménytelenül indult, a tegnapi árfolyamokkal. Vezető értékek közül a svájci frank 31.35, dollár 162.25, font 791.

100 lejért adnak a bankok: 3.18 sv. frankot, 0.615 dollárt, 0.1265 fontot, 15.70 fr. frankot, 11.31 lírát, 20.77 cseh koronát, 2.58 ar. márkát, 4.36 o. schillinget, 3.49 m. pengőt, 34.99 dinárt.

Zürichi nyitás, (szept. 20.) Berlin 12345, Amsterdam 20780, Newyork 51850, London 2522 fél, Páris 2033 negyed, Milánó 825 fél, Prága 1537, Budapest 9065, Belgrád 913, Bukarest 321, Varsó 58, Bécs 7310.

Jack Dempsey, a box világbajnoka, testvéröccse Domsa Cornél kolozsvári ügyvédnek

Hogyan lett az erdélyi román diákból amerikai napszámos, cirkuszi súlyemelő, majd világbajnok

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20. A Mai Világ tudósítójától.) A repülőgép és a rádió korszakában a favorítokért és starokért drukkoló közönség hozzászólt a lehetőségekhez, leggyakrabban pedig a „váratlan” fordulatokhoz.

A nemvárt események intenzívitásával hat az a legújabb felfedezés, amely Erdélyt a világ star-eseményeinek vérkeringésébe állítja. Arról van ugyanis szó, hogy a boxolók királya, vasöklű Jack Dempsey, aki most mérkőzik Tunneyval a világbajnokság visszaszerzéséért, erdélyi származású, édes testvére, Domsa Cornél dr., ismert kolozsvári ügyvédnek.

A Mai Világ munkatársa beszélgetett Domsa ügyvéddel és a következőket tudta meg tőle:

A 21 éves Tudor világgá megy

A boxolás világbajnokának eredeti neve Tudor Domsa, amelyből aztán az amerikai törvények engedékenysége folytán Jack Dempsey lett. Született 1891-ben a Nagyszeben mellett levő Nagysejka községben. A legfiatalabb Domsa már egész kicsi korában hajlandóságot mutatott a sport különböző ágai iránt. Tanulni nem igen szeretett; hanem szabad idejét szívesebben eltöltötte játékkal, meg boxolással. Édesapja, aki főesperes volt, apai jogainál fogva el tudott érni annyit a robusztus természetű fiunál, hogy a négy középiskolát nehézségek árán bár, de elvégezze. Tovább azonban hallani sem akart a tanulásról. Minden elképzelhető mesterséggel megpróbálkozott, a kalandvágy azonban nem hagyta nyugton. Huszonegy éves korában ösztözült családjával és egy szép napon megszökött otthonról. Előbb Budapestre, majd Bécsbe, majd New Yorkba, ahol a leggyorsabban levő Tudor tehát nyakába vette a világot. Egy év leforgása alatt sorra vette az európai államok metropolisait és kimerítve az Óvilág térképét, meg sem állott Amerikáig.

Jack Dempsey, alias Tudor Domsa tüneményes karrierje

Az erdélyi hegyek aljából kivándorolt Domsa a lehetőségek hazájában kezdetben sok nehézséggel küzdött: az erőfizikumú ifjú nem ismerte a nyelvet és így végigszenvedte a kivándorlók minden kálváriáját.

Kezdetben Newyork egyik műszaki gyáraiban kapott mint napszámos alkalmat, ahol heti kilenc dollárért szemet lapátolt. A gyár gépésze állati módon hajszolta munkára a hatalmas izomzatú ifjút, aki esténként holtfáradtan zuhant a boarding-house szegényes fekhelyére. Egy Romániából kivándorolt munkás világosította fel arról, hogy a rosszindulatú művezető két munkás dolgát végezteti el vele, a különbözetet pedig egyszerűen zsebre vágja.

A lelketlen ember visszavetése annyira felháborította Domsát, hogy egy napon megelégedve a dolgot, egy jól irányzott ökölcsapással bosszút állt kinszenvéseiért. Az ökölcsapás döntő jelentőségű volt az ifjú jövőjének kialakulására. Az emberek meglátták hatalmas karjain az izombapattanó erőt, ő maga pedig azon volt, hogy akrobata pályán helyezkedjék el. Egy vándorelőadó szerződtette súlyemelőnek, később posztokat változtatott és különböző trüppelkkel beharangozta az Egyesült Államokat.

Tizenhárom évvel ezelőtt került vissza Newyorkba Jack Dempsey néven,

amelyet a külvárosi esőcselék adott neki. Mint boxolót sokan ismerték, a sikereiről azonban csak elvétve írt Erdélyben lakó szüleinek.

Igy indult a Tudor Domsából lett Jack Dempsey tüneményes pályafutása a szebenmelletti falucskáktól évtizedes győzelmeken keresztül a világbajnoki címig.

Beszélgetés Dempsey testvérével, Domsa dr.-a

Dr. Cornél Domsa kolozsvári ügyvéd, aki édes testvére Dempseynek, érdekes részleteket mondott el a boxfenomén kalandos életéből, valamint arról, miképpen jött rá, hogy Dempsey öccse neki.

— A családom — mondotta Domsa dr. — már évek óta gyanítja, hogy a babérokat arató Dempsey azonos öcsémkel, Tudor Domsával. Ez a gyanu nemrégiben beigazolást nyert azoknak a híradásoknak a révén, amelyek szerint a boxbajnok nkognitóját leplezve Tudor Domsa néven szerepelt nem egy alkalommal.

— Hogy nem jött rá eddig erre a családom?

— A válasz nagyon egyszerű. Ha Dempsey például Angliában arrivált volna, a kíváncsi szigetlakók már régen megállapították volna, hogy a szépen csengő név mögött ki rejtőzik, de főleg azt, hogy a bajnok esetleg nem angol

föld szülötte.

— A korlátlan szabadság hazájában, Amerikában azonban soha sem kérték nacionáléjának igazolását.

— Van a Domsa-családban még egy ilyen hercules-erejű ember?

— Az édesapám is hatalmas fizikumú ember volt, a család többi tagjai azonban nem annyira, úgy hogy mindegyikből intellektuel lett. Tudor volt az egyetlen, aki már gyerekkorában fizikumára helyezte jövőjének sorsát. Már évek óta nem levelezünk vele és azt hisszük, a rohanó életben teljesen megfeledkezett Erdélyben lakó családjáról és idegenné vált. Legutoljára akkor kaptunk tőle levelet, amikor még mozsiznésznek készült. Ez azonban már régen volt.

Dempsey testvérének utolsó szavai ezek:

— Már régen volt. Az idők távlatára adja meg a magyarázatát annak, hogy miért alakult át Dempsey ellenfeleinek legyőzése közben Janky-vé. Már évek óta nem gondol haza, csak arra, miképpen lehetne leteríteni az ellenfelét az eddigieknél is mesteribb csapásokkal.

Legközelebbi ellenfele a másik favorit: Tunney, akivel a két millió dolláros díjért fog megküzdeni. Mint újdonsült erdélyi fiúnak, csak sikert kívánhatunk neki a nagy döntőmérkőzéshez. S. M.

Amerikában tízenyolc utassal lezuhan egy óriási repülőgép

A pilóta és öt utas meghalt, tizenketten súlyosan megsebesültek

Egy óriási utasszállító repülőgép vasárnap délután Newyersey közelében lezuhant.

A pilóta nyomban meghalt és 18 utas súlyosan megsebesült. Közülük ötven behaltak sérüléseikbe.

A lezuhant gép Fokker-típusú és a katasztrófa nyomban a fölszállás után történt. Alighogy a repülőgép fölemelkedett a földről, a motort defektus érte, a propeller megállt és a gép lezuhant.

Ujságírók revolveres harca nyolc vasvillával felfegyverkezett asszony ellen

(Ungvár, szept. 20.) Tegnap délután Kapos felől három ujságíró igyekezett Ungvárra. Palló község határában szembe jött az autójával egy parasztszékér. Mintegy ötven méterrel az autó előtt a kocsis hirtelen áthajtott a jobboldalra. A soffőr a szerencsétlenség elkerülése végett hirtelen lefékezett és megállt a szekér előtt. A szekérben ülő menyecské megijedtek és egetverő sikoltozásba kezdtek, amelytől a lovak megbokrosodtak, kirántották magukat a szekérből

és a kettőtört szekér egyik felével vad iramban kezdtek, míg a másik fele az utasaival az árokba fordult és darabokra tört.

A feldühödött asszonynépség erre vasvillával támadt az ujságírókra, akik revolvert rántottak elő és az asszonyok feje felett többször a levegőbe lőttek.

A csendőrség megindította a vizsgálatot a szerencsétlenség körülményeire vonatkozólag.

Oroszországujából közeledést keres Angliához

(London, szept. 20.) A Reuter jelenti: Az Observer értesítése szerint az orosz kormány hivatalosan érdeklődött volna-e valamilyen kilitás arra, hogy Anglia és Oroszország megegyezésre jussanak.

(Berlin, szept. 20.) A szociáldemokrata párt foglalkozott azzal a meghívással, hogy egy delegáció utazzék Oroszországba az ottani viszonyok tanulmányozása céljából. A pártválasztmány

egyhangulag elhatározta, hogy nem fogad el meghívást olyan kormánytól, amely a szociáldemokratákat a legkiméletlenebbül üldözi.

(Páris, szept. 20. Rador). Franciaország a szovjetkormányra arra a jegyzékére, hogy biztonsági szerződést ajánl fel, azt válaszolta, hogy hajlandó ilyen szerződést kötni azzal a feltétellel, hogy Oroszország hasonló egyezményt köt Lengyelországgal és Romániával is.

21.681

ember költözött be a múlt évben Romániába — A ki-vándoroltak száma 26.038

(Bucuresti, szept. 20. A Mai Világ tudósítójától.) A munkaügyi miniszter most tette köze az elmúlt évben megállapított romániai ki- és bevándorlás számadatait. A kimutatás szerint 1926-ban 21.681-en vándoroltak be, akik közül 9.308 saját utlevéllel, 12.373 pedig csak mint kísérő jött be az országba.

Nemzetiségek szerint ez a szám a következőképpen oszlik meg: 325 román, 2.631 zsidó, 2863 német, 1397 magyar, 2348 ukrán, 2040 orosz, 126 lengyel, 8850 bulgár, 113 jugoszláv, 36 cseh.

Megállapítás szerint 663 ipari szakmunkás, 245 nem szakmunkás, 73 tisztviselő, 6039 földmunkás, 786 szabadfoglalkozású, 4.430 magánzó és 9440 foglalkozás nélküli jött az országba az elmúlt év folyamán.

Ezzel szemben a kivándorlás különböző országok szerint: Kanadába 2543 személy, az Egyesült Államokba 1121 személy, Argentínába 895, Uruguayba 258, Mexikóba 89, Braziliába 15467, Kuba 52, Palesztinába 824, Egyiptomba 55, európai államokba 104, Ausztráliába 2, más amerikai államokba pedig 311 személy emigrált.

1926-ban a román állampolgárok közül 1307 személy repatriált, akik közül 897 utlevéllel, tartózkodott az országban, 410 pedig kísérőként szerepelt. Nemzetiség szerinti megoszlása ezeknek: 566 román, 175 német, 260 zsidó, 144 magyar, 5 jugoszláv, 82 bulgár, 44 ukrán, 58 orosz, más nemzetiségű pedig 3.

SZÍNHÁZ - MOZI

Holnap kezdődik az őszi filmszezon

A Select Mozgó őszi szezonja szeptember 22-én kezdődik el, a Tékozló fia című hatalmas méretű amerikai film bemutatásával. A hatalmas filmet a híres filmrendező, Raul Walsh, rendezte, akinek Bagdadi tolvaj című filmje világsikert ért el és még ma is emlegeti a filmvilág.

A Select Mozgó első ez évi sajtóbemutatója szeptember 20-án este lesz, mikor is a Tékozló fia kerül bemutatásra. Greta Nissen és Wallace Berry-vel a főszerepekben. Szeptember 20-ától a Select és az Uránia mozgók előadásai délután 3 órától este 12 óráig tartanak. A mozgósínházak pénztára délután 2-től este 10-ig a közönség rendelkezésére áll. A mozgósínházak utolsó előadása mindig pontosan este fél 10 órakor kezdődik.

A Magyar Színház heti műsora

Kedd: A Noszty-fiúk esete Tóth Mari-val. (Részben új szereposztással. Napi bérlet 6 szám.)

Szerda: A Legkisebbik Horváth-lány. (Operett-újdonosság, először. Premier-bérlet 5 szám.)

Csütörtök: A Legkisebbik Horváth-lány. (2-odszor. Napi bérlet 6 szám.)

Péntek: A Legkisebbik Horváth-lány. (3-adszor. Napi bérlet 6 szám.)

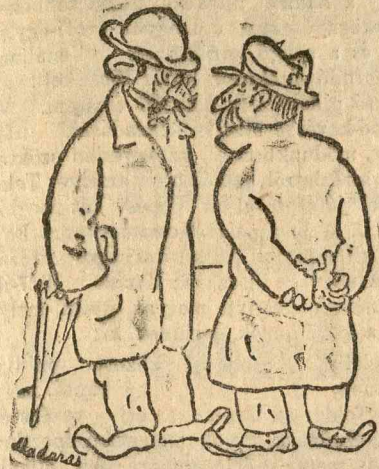
Accumulator sav

vegytisztá kénsav,
destillált víz
legelőszobban

Segesváry és Társai
nál Cluj, Calea Victoriei 10.

HÍREK

Pályaválasztási tanácsadó

— Szeretném, ha a fiam előkelő urakkal állana összeköttetésben. Milyen pályát ajánl? — Add fogházornek.

Egy tízenöt éves leány azzal vádolja nagybátyját, hogy kilenc éves korában elcsábította

(Pécs, szept. 20.) A rendőrség büntető osztályán néhány nap előtt megjelent egy fiatal munkás és elmondta, hogy egy 15 éves leánytól, akit feleségül akar venni, levelet kapott, amely megdöbbentő adatokat tartalmaz. A levél szerint a leányt 9 éves korában elcsábította a nagybátyja, aki nevelte és 13 éves koráig bűnös viszonyt folytatott vele. A rendőrség vizsgálja a felfedezést és a megindult nyomozás során kihallgatták a gyanúsított nevelőapát, aki állhatatosan tagad és azt állítja, hogy az egész történetet a leány édesanyja terhelő vallomást tett nővérének férje ellen. A rendőrség még több tanút fog kihallgatni és csak azután dönt a nagybácsi letartóztatása felől.

— Lemondott egy bíornok. Rómából jelentik: Egyházi körökben óriási felzúdulást keltett, hogy Villios francia bíornok a pápához intézett levélben lemondott a bíornoki állásáról. Elhatározását azzal indokolta, hogy politikai felfogásával ellenkezik az Action Française elleni erőes pápai rendszabályok.

— Háromszázötven hektár állami erdő égett le Tulcea megyében. Konstanzból jelentik: Péntek éjjel a Tulcea megyei Besarabean közszeg határában levő állami erdő égett el és teljesen elpusztult. A tüzet a kivezényelt katonaság és a szomszéd falvak népe óriási erőfeszítéssel elfojtotta. Két nappal később megint kigyulladt az erdő és újabb 200 hektár területen pusztítottak a lángok. A hatóságok bevezették a nyomozást a rejtélyes tüzesetek ügyében, de a vizsgálat még semmi eredményt sem tud felmutatni.

— Emelkedik a bankjegyforgalom. A Banca Nationala legutóbbi (szeptember 3-iki) kimutatása szerint a bankjegyforgalom 21.045.251.050 lej tesz ki, vagyis 3 és félmillióval többet, mint az előző kimutatásban. A leszámítás 33 és félmillió emelkedést mutat, jelenleg 8.821.006.405 lej.

Megnyílt! Megnyílt!

Reiner

női felöltők és ruhák divatháza

Cluj, Regele Ferdinand-ut 9. Külön méret osztály!

A Temesvári Szerb Takarékpénztár második igazgatóját elfogták

Rajna Gyulát a budapesti, Hauska Rudolfot pedig a bécsi rendőrség tartóztatta le

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20.) Ez év tavaszán a Temesvári Szerb Takarékpénztár R.-T. bukása indította meg Erdélyben a bankbukások sorozatát. A temesvári Szerb Takarékpénztár bukása óriási feltűnést keltett ország-szerte, mert a jónévű bank devizaüzletei révén az ország legtöbb bankjával összeköttetésben állott. A bank közvetlenül a bukása előtt Rajna-Rosenthal Gyula kezébe került, aki gyanús devizaüzletével óriási vagyont harácsol össze.

Rajna vagyonát több mint húszmillió lejre becsülték és csak a beavatottak tudták, hogy mint a Temesvári Szerb

Takarék devizaigazgatója összejárta az intézet igazgatójával, Hauska Rezsővel. Ugyanis a jó üzleteket egyéni számlájukra könyveltették, míg a veszteséges üzletekkel a bankot terheltek meg. Egy nagyobb veszteséggel végződő üzlet differenciáját nem tudták fedezni és ekkor állott be a katasztrófa.

Az igazgatók egymásután külföldre szöktek. A budapesti rendőrség a temesvári hatóságok közövése alapján Rajnát szombaton letartóztatta. Hauska Rezsőt pedig, aki Bécsbe szökött, tegnap tartóztatta le a bécsi rendőrség.

Kettős halálos dráma a leánygimnázium internátusában

Fábrý Tivadar földbirtokos rejtélyes okokból agyonlőtte Szász József tanárt és nyomban öngyilkos lett

(Nagykálló, szept. 20.) Fábrý Tivadar beregszászi nőtlen földbirtokos vasárnap délután autójával Nagyállóra érkezett, ahol Szász József leánygimnáziumi tanárt kereste. A földbirtokos az internátusban tartózkodó Szász Józsefet egy küldőnccel kihívatta s együtt ment vele a tanár lakására. Rövid ottléte után a szomszédok lövésekre lettek figyelmesek, majd pedig észrevették, hogy Fábrý földult arecal rohan ki Szász lakásáról és közvetlen az ablak előtt agyonlőti magát. A helyszínre érkezett esendőörök Szász Józsefet három sebből vérezve holtan találták meg az egyik szobában,

míg Fábrý holtteste a lakás előtt az utcán feküdt. A rejtélyes gyilkosság ügyében a nyomozás eddig semmi pontosat nem tudott megállapítani. Fábrý zsebei két cédulát találtak. Az egyikben ez állott: „Ó rontott nekem, én lőttem le őt. Csáládómmal szemben nem bírom a felelősséget vállalni, magammal is végzek.” A másik cédulán azt írja Fábrý, hogy értesítsék Szásznak Beregszászban levő feleségét. A tragikus véget ért tanár mostanában várta, hogy felesége fiával együtt Nagyállóra költözzék. A gyilkosság okának kiderítésére a hatóságok széleskörű nyomozást indítottak.

Ujabb politikai bombamerénylet egy szerb szálloda éttermében

(Belgrád, szept. 20.) Hétfőn délelőtt a gyevelgi Novi Beograd-szálló éttermében pokolgép robbant föl, amely hét embert megsebesített, közülük egyet súlyosan. A vizsgálat eddigi adatai szerint a

merényletet az új demokrata képviselő, Stepanovics Ignác politikai ellenségei követték el. Stepanovics barátaival éppen vacsorához ült, amikor a bomba fölrobbant.

— Leharapták a fülét és kiverték a fogait egy bécsi földmivestnek. Kendries János Bécs közszegbeli földmives tegnap reggel Kolozsvárra készült. A Kelecel felé vezető úton, mely egy hatalmas erdősen visz keresztül, megtámadták és agyba-főbe verték. A szerencsétlen embernek az eddig ismeretlen tettesek kiverték a fogait és több helyen beverték a fejét. Ugy látszik, hogy az áldozat, ki hatalmas termetű ember volt, támadóival szembeszállott, kiknek egész csomó haja maradt a kezében. Kendries Jánosnak a verekezés hevében valamelyik támadója fülét is leharapta. A szerencsétlen embert eszméletlen állapotban találták meg a járőrök és kórházba szállították. Az ügyben a hatóságok a nyomozást bevezették.

— Párisban újra letartóztattak 177 külföldit, akik nem tudták magukat igazolni. Párisból jelentik: Párisban és a környéken 177 külföldit vettek ismét őrizetbe, mert nem voltak megfelelő igazoló okmányaik. Valószínűleg kiutasítják őket.

— Elfogták a Rákóczy-uti lopás tetteseit. Néhány nappal ezelőtt Capidan festőművész feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik 70 ezer lej értékű holmit loptak el házából, majd tettük elkövetése után felakarták azt gyújtani. A rendőrség a tolvajokat letartóztatta Gábor János és Moldován János személyében. A tolvajokat átadták az ügyészségnek.

— Bécsben elfogtak egy 135 nevű szállótólva. Bécsből jelentik: A Reggel tudósítója: A rendőrségnek sikerült egy hírhedt szállótólva elfognia. Személyazonosságát még nem állapították meg, mert az évek folyamán 135 álnév alatt „dolgozott”. A tolvajvilágban Oustin néven ismerik az elfogott tolvajt, aki több mint ezer lopást követett el Európa különböző városaiban.

— Súlyos szerencsétlenség történt vasárnap a leobani motorkerékpárversenyen. Leobenből jelentik: Vasárnap a Prähichleren rendezett motorkerékpárversenyen súlyos baleset érte Steinfellner Ottó gráci mérnököt. Éles kanyarodásban nekifutott egy vendégkőkerítésnek. A motorkerékpár fölborult és Steinfellner eszméletlenül zuhant le. Beszállították a leobeni kórházba, ahol megállapították, hogy medencecsonttörést és súlyos belső sérüléseket szenvedett. Steinfellner mérnök a szerencsétlenség pillanatáig a legjobb időt érte el és minden kilitása megvolt rá, hogy a versenyt megnyeri.

— Letartóztattak egy veszedelmes betörőnt. Menou detektiv ma reggel letartóztatta Muráson Elisabeta többszörösen büntetett betörőnt. A letartóztatott lány néhány nappal ezelőtt megszökött a szatmári ügyészség fogházából egy Sfeletesu Mária névre kiállított elbocsátó levéllel. Az okiratot a fogházban lopta. Kihallgatása folyik.

— Borzalmas szerencsétlenség egy bukaresti lófuttatáson. A Floreasca nevű hipodromban tegnap borzalmas kimenetelű szerencsétlenség történt. A hatodik köröndben Haits Aladár zsoké, Ciolae Autica Jugoszlávia meghatalmazott romániai miniszter Abela nevű lovát trénirozttatta, a ló azonban egy fordulónál megesuszott, elesett és maga alá temette lovasát. Haits eltörte gerincét, még a helyszínén meghalt, a ló pedig kisebb sérüléseket szenvedett.

— Gombamérgezésben megbetegedett egy család. Bukarestből jelentik: Calita Stefanescu Laborator-utca 25. sz. alatt lakó özvegyasszony tegnap gombát evett. Az evés után a gyermekek kezdtek rosszul lenni, nemsokára az anya is, úgy, hogy néhány pillanat múlva az egész család ájultan fetrengett a földön. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a szegény család gombamérgezést kapott.

— Kilenc matróz lesodort a vihar egy japán hajó fedélzetéről. Tokióból táviratozzák: A Wusung japán gőzös a Kurillen-szigetek közelében viharba került. A legénységből 9 embert a hullámok lesodortak a fedélzetről.

— A magyarországi orosz monarchisták gyűlése. Budapestről jelentik: Az Orosz Monarchisták Szövetsége Magyarországon tagjai vasárnap délután tartották ezévi rendes gyűlést. Obolensky Sergei hereg, a szövetség elnöke részletesen ismertette az orosz emigrációt érdeklő politikai kérdéseket, beszámolt az oroszországi helyzetről, amely szerinte arra mutat, hogy a szovjet már sokáig nem tarthatja magát. Daniloff Mihály gárdatábornok és Hripunoff Miklós gárdaezredes hangoztatták, hogy az orosz emigránsoknak össze kell fogyniuk és panaszaikkal a Népszövetséghez kell fordulniuk orvoslás végett.

Kevés fát fogyaszt,

ha magas kalóriájú fát vásárol a Fagyapólgárnál v.

Grün fatelep

(v. Külkajántó-ut) Telefon 10.

— Megölte a véletlenül elsült puskája. Jasiból jelentik: A bucuvatii I. vasutas ezred Nicolae Ivanus nevű törzsőrmestere vadászatra indult és még a kaszárnyában megtöltötte fegyverét. Az őrmester gondtalanul vállára dobta fegyverét anélkül, hogy a töltött fegyver zárasapját használta volna. Ivanus törzsőrmester észrevette, hogy a bakancsának egyik fűzője kilóg és megakarván igazítani, lehajolt és fegyverét mellének támasztotta. A töltött fegyver ismeretlen okból elsült és a lövés zajára összefutó katonák már csak a törzsőrmester hulláját kapták a helyszínen.

— A párisi kommunisták gyalázkodó plakátokkal fogadják az amerikai legionáriusokat. Párisból jelentik: Vasárnap reggel a kommunisták öles plakátokon hívták föl a munkásságot az amerikai légio tiszteletére rendezett ünnepélyektől való tüntető távolmaradásra. A felhívás a legionáriusokat selyemharisnyásoknak és katonaszökevényeknek bélyegzi. Vasárnap éjjel nagy kivilágítást rendeztek a legionáriusok tiszteletére.

— Szélhámos milliomos, aki tízmillióval károsított meg egy családot. Ma kezdtek tárgyalni a kisenevi törvényszéken Cogan közismert többszörös milliomosnak bűnügyét, aki családokkal és szélhámosokkal a Bessarabiában közismert szintén sokszoros milliomos Catacazi-családot 10 millió lejjel megkárosította.

„FOCUS“ tűzfavállalat

elsősorban bűkkhasábot

szállít kedvező árban

CLUJ.

Str. Gh. Enescu (v. Gyufagyár-u.) 3

Telefon: 4-88.

Fogadjunk...

— Fogadjunk, el sem hiszi, ha mondom, hogy Kolozsvár tanácsa nem sajátítja ki a belsőiségeket?

— A belsőség ugyebár kérem, a lélek, meg az agyvelő, ezt nem sajátította ki a tanács?

— Dehogy, Pancser ur, dehogy. Csúpan belső telkekről van szó, amelyen nem építkeztek...

— Szóval a járdákról, meg aszfaltról, melyen nem javítottak, nem egyenesítették...

— Erről se, Pancser ur, a tanács egyelőre nem akar egyenes uton járni... A háttelkekről van szó, ezt nem fogják elvenni magától...

— Köszönöm.

— Mit köszön, Pancser ur?

— Kérem, ez eszembe juttatja, hogy miképpen magyarázták meg a magyarlaposi gazdának a vagyonszétválást. Mondták neki, hogy ami lóva van, az mindenkié. A gazda helyeslőleg bólintott. Ami tehene van, az mindenkié. Bólintott. Ami kecskéje van, mindenkié. Bólintott újra helyeslőleg. Ami disznaja van az mindenkié.

„Az már nem” — szölt közbe hevesen a gazda.

„Hát ez miért nem?” — kérdezték tőle.

„Mert az van” — mondta — miután a lónál, tehénél, kecskénél helybenhagyta, mert ezek nem voltak tulajdonában.

— Szóval Pancser ur, nincsen háttelke? Hát nem osztottak ingyen is?

— Nem voltam elég ügyes kérem, elkéstem három perccel az osztogatástól... De tetszett hallani, hogy autótörök lesznek Kolozsváron?

— Szegény Schultze, ezt nem tudta már megérni!

— Miért tetszik sajnálni?

— Mert mennyit autózhatott volna a város költségén...

— És tetszett hallani a régi polgármester esetét?

— Igen, hallottam, Pancser ur. Valaki együttlátta egy tekintélyes zsidó polgárral nagy diskurzusban és megkérdezte tőle, hogy hol hagyta antiszemitizmusát.

„En antiszemita — felelt indignálódva — én antiszemita volnék, mikor ellenzékben vagyok?”

— Látja, Pancser ur, most sokan vannak ellenzékben, nincs mitől tartanunk, hát ebben maradunk...

Zendülést szított hivei között Radoesti község papja

Az agrárreform miatt fellázadt egy község lakossága

(Bucuresti, szept. 20.) Néhány hét előtt Radoesti Teleorman megyei község lakosai lázadásban törtek ki, megváltoztatva a kataszteri bizottság által kitűzött határköveket. A határköveket azután visszahelyezték a hatóságok. A megindított vizsgálat megállapította, hogy a lázadás szítója Radulescu, a község papja. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy Radulescu lelkész nemcsak az állam elleni lázítás szításában bűnös, hanem legelemibb lelképásztori kötelességeit sem teljesíti. Így megállapították, hogy Radulescu megtagadta Ferdinánd

király halálakor gyászistentisztelet megtartását, valamint a halált követő negyven napra szintén nem tartotta meg a kötelező gyászistentiszteletet.

Tegnap reggel a Radoesti községbeli parasztok kapákkal, ásókkal felfegyverkezve megint kivonultak a határba és a kataszteri bizottság által visszahelyezett határköveket erőszakosan újból el távolították. A belügyminiszter, akit az esetről azonnal értesítettek, táviratilag utasította a megye főügyészét, hogy indítson szigorú vizsgálatot a bűnösök ellen.

A minisztertanács elfogadta Tatarescu törvényjavaslatát a Mócvidék életének teljes átszervezéséről

Nagyszabású reformok a Mócvidék ujjáépítésére

(Bucuresti, szept. 20.) A mócvidék nyomora rég óta foglalkoztatta a különböző kormányokat, de még mindeddig egyik kormánynak sem sikerült legyőzni a különböző nehézségeket és megfelelő kereseti alkalmat nyújtani az éhező lakosságnak.

A legutóbbi minisztertanácsban Tatarescu belügyi alminiszter számolt be, a kormány megbízásából Mócvidéken tett látogatásáról. A minisztertanács elhatározta, hogy Tatarescu beszámolójának azt a részét, mely a Mócvidéknek nyújtandó segítséget tárgyalja, törvényjavaslat alakjában a parlament elé fogja terjeszteni. Tatarescu miniszter javaslata a következő:

Elsősorban az agrártörvénnyel kapcsolatos tévedéseket kell rendbehozni, miután a kisajátítatlan erdők nem elegendők a mócok existenciájának biztosítására. A minisztertanács elhatározta, hogy a tévedéseket ténylegesen még ez év december 1-éig helyre fogja hozni s ezt a munkálatot Cipáianu földművelésügyi alminiszter fogja elvégezni.

A fontosabb központokban faipari üzemeket fognak létesíteni a nyugati nívóhoz mérten, nagy apparatussal felszerelve, hogy biztosíthassák a mócok munkapiacát. Hunyad, Gyalu, Campioni, Abrud, Kőrösbánya, Bratia és Béles községekben központi szövetkezeteket fognak felállítani, amelyek centralizált adminisztrációval fogják a munkát kiadni.

A központi szövetkezetek útján látják majd el a mócokat gabonaneművel, amelynek hiánya az egész mócvidéken károsan érezteti hatását. Ugyancsak a

szövetkezetek kötelessége lesz, hogy a mócok által gyártott ipari termékeket értékesítse.

A nyugati hegyekben tervezett munka megszervezésével kapcsolatosan a fent elsorolt községekben tanonciskolákat fognak felállítani amelyekben a faipar minden ágát fogják tanítani. A közoktatásügyi miniszter a jövő évi költségvetésébe az iskolákhoz szükséges finanszírozási összegeket is fel veszi.

A Mócvidéken speciális helyet adnak a bányáknak is, amelyre vonatkozólag több tervezet van készülőben. Még e hó folyamán megalakítják a nyugati havasok inspektorátusát, amely összpontosítani fogja a területre vonatkozólag az összes bányászati kérdéseket.

A pénzügyi részt olcsóbban szándékoznak megoldani, hogy a fontosabb központokban erős prosperitási bankokat állítsanak fel, amelyek közvetítésével a községi lakosság részére hiteleket fognak folyósítani. Tekintettel arra, hogy a vidék lakosságának 40 százaléka tuberkulotikus és venerikus bántalmakban szenved, szükségesnek látszik kezelő helyek azonnali létesítése esetleg kórházak beállítása, amelyek legelrejtettebb községek lakosságát is felkeressék gyógykezelés végett.

Ami a közlekedési lehetőségeket illeti, a kormány ezt a kérdést úgy szándékozik megoldani, hogy ideiglenesen egy iparvasutat épít, amely Hunyadról kiindulva a Reketón, Bifisen keresztül Campienin és Gyéresen haladjon keresztül. Ez az iparvasút lesz majd levelező csatornája a vidék faipari termékeinek.

Árvizelhárító igazgatóságokat állítanak fel Erdélyben

Szabályozni fogják az erdélyi folyók medreit

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20.) Erdély alacsonyabban fekvő részei évről-évre az árvizek pusztításainak vannak kitéve az erdélyi hegyek erdőinek letarolása következtében. Az állami Erdővezérgazgatóság minisztertanácsai engedély alapján elhatározta, hogy külön igazgatóságokat állít fel, melyeknek feladata az árvízveszedelmek elhárítása lesz.

Az első ilyen igazgatóság Belényesen létesül és a három Kőrös medrét fogja szabályozni. A belényesi árvízszabályozó igazgatóság létesítésére Horia Lázár mérnök vezérfelügyelőt bízták meg, aki Petre Jon I. Nedelcovici és I. Nocolae mérnökökkel egyetemben még ez év őszén megkezdí az árvízmentesítő mun-

kálatokat. Horia vezérfelügyelő az ügynben már el is utazott Belényesi állomás helyére.

Ezzel az árvízmentesítő igazgatósággal kapcsolatosan nagyszabású munkálatok kezdődnek az egész országra kihatóan és mindenütt megkezdik majd a folyók medrek szabályozását. A belényesi igazgatóság létesítése után a Tisza és Maros, valamint a Topolo és a Buzau völgyek szabályozására is árvízmentesítő igazgatóságokat állítanak fel. Ezen munkálatok végrehajtását az erdők ujrafásztásával egyetemben minden évben fokozni fogják. A felügyeletet az állami erdőigazgatóság bukaresti központja fogja ellátni.

SPORTVILÁG

Szenzációs játékos-szöktetési kísérlet

A lapok több ízben hírt adtak arról, hogy a Kinizsi játékosai közül többeket megkörnyékezték a magyar profi-egyletek és a pengő varázsának ellenállani nem tudó játékosok közül többeket az utolsó pillanatban sikerült elcsipni. A többé-kevésbé hiteles híradások után most módunkban áll az egyetlen szöktetési kísérletről beszámolni, amelyet Telekyvel játszott el az Újpest két megbízottja. A budapesti Nemzeti Sport Egyetemes futballmenedzser viziontagaságos utazása Aradra és vissza az Úrnak 1927-ik évében címmel írja meg az esetet, melyről a következők derülnek ki:

Teleky először találkozott az Újpestnek, majd azt a szöktetést kapta, hogy Langfelder az Újpest ismét vezére és báró Gudenus, a volt temesvári sportkorifeus mennek érte Aradra. Az elmúlt hét szerdáján meg is érkeztek Langfelderék, Teleky azonban csak pénteken délre tudott átkönni Temesvárról. Időközben Wetzer megtudta a szöktetést, értesítette a Kinizsi vezetőségét, mire annak több tagja a határállomásra utazott őrt állni, mások pedig Serényi főrendező vezetésével reggel Aradra utaztak és az állomáson lesték, mit csinálnak Langfelderék Telekyvel?

A következő felvonás a Fehér-Kereszt szállóban játszódott le épületes jelenetek között. Langfelderék kinos helyzetbe kerültek, mert a katonaköteles Telekyt utlevél nélkül akarták átszöktetni a határon és a rendőrségtől félve aláírtak egy nyilatkozatot, mely szerint az Újpest minden költséget megtérít és ünépélyesen kijelenti, hogy a Kinizsitől soha játékost nem visz el. Gudenusék hamarosan hazautaztak, Teleky pedig Serényi védőszárnyai alatt visszatért Temesvárra. Teleky már három ezer lej előleget is kapott volt díszéretére legyen mondva, hogy a leplezés után annak visszafizetése iránt érdeklődött. Langfelder azonban nagy-lelkűen lemondott az udas-pénzről.

Ennyi történt Aradon. Telekyn kívül Vogllal is tárgyalt az Újpest, de a kiváló centerhalf kitűnő állást kapott Temesvárt, ha pedig tanulmányai folytatására mégis Pestre megy, úgy a Hungáriát boldogítaná.

Mindchez csak annyit teszünk még hozzá, hogy a Wetzer és Zemler szöktetéséről elterjedt hírek alaptalanok, hiszen Wetzer árulta el jobbösszekötőjét, Zemler pedig mint katonai válogatott két hete Lengyelországban rugja a gólokat.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. — Álláskeresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítség levelet csak egy továbbiunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Eladó olcsón! szekrény, kihúzó asztal 4 székek, két kis irodai szék, tulipános láda, etazser, fehér paraván és illvány. László, Rakóczi-ut 37.

Három iskolás gyermeket teljes ellátással fölveszek. Wesselenyi-u. 25. udvarban.

Könyvek felfektetését, rendbehozatalát elvállalja mérlegképes főkönyvelő. Megkeresések „Főkönyvelő” jelígre a kiadóhivatalba (Str. Iuliu Maniu 8.) kéretnek.

Több rend ruha, jó állapotban eladó. Eszterházy-u. 19.

Fiatl és szép hölgy ismerettségét keresi előkelő állásban levő fiatalember. Levelet „Új ismerős” jelígre a kiadó továbbít.

Kétszobás helyiséget irodának Főter közelében azonnalra keresek. Lehet emeleten is. Cím a kiadóban.

61.000
darab

szappan

kerül eladásra augusztus 31.-től szeptember 10.-ig a

Rózsa Royal

drogeriában Cluj, Főter 26 sz. alatti

Egy vevő csak

6 darabig vásárolhat. Viszontel

árusítóknak ugyanazok az árak mint

a nagyközönségnek.

Figyelje az árakat!

Felelős szerkesztő: KARSAY LÁSZLÓ.

Nyomatott a Lapkiadó r.-t. körforgógépén. Cluj, Str. Univeristății 3.